

נֶאֱבָד, עַל מַה תִּקְוֶה הַנֶּפֶשׁ לְתַחֲיַת הַמֵּתִים? שֶׁהֲרֵי וַדַּאי הַגּוֹיף נֶאֱבָד, וְנִתְבָּאָר שֶׁנֶּאֱבָד מִשְׁנֵי עוֹלָמוֹת, וְהֲרֵי יֵרֵד לְנִשְׁיָהּ שְׁשֵׁם נִשְׁכַּח לְדוֹרֵי דוֹרוֹת, אִם כֵּן, כַּמָּה קְבָרִים לְחַנּוּם?

אֲלֵא וַדַּאי שֶׁהַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לֹא יִשְׁנֶה אֶת מַעֲשֵׂי יְדָיו, שֶׁוַדַּאי הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא, שֶׁהֵם שְׁמַיִם וָאָרֶץ, הֵם שֶׁל הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא, וְעֲלֵיהֶם אָמַר דָּוִד הַשְּׁמַיִם שְׁמַיִם לַיהוָה, הָאָרֶץ - אֶתְהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים, עֲלֵיהֶם נֶאֱמַר הָעוֹלָם הַזֶּה וְהָעוֹלָם הַבָּא בְּשֵׁם יְהוָה. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב יִשְׁמְחוּ הַשְּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ, מִתִּי? בְּזִמְנֵי שֶׁנֶּאֱמַר לְשְׁמַיִם וְהָאָרֶץ, שֶׁל סַמְא"ל וְנִחַשׁ, כִּי שְׁמַיִם כַּעֲשֵׂן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ כַּבְּגַד תִּבְלָה, וְאַחֵר שֶׁיִּמְחָה אוֹתָם וְיִשְׁמִיר אֶת אוֹתָם הַמְּמַנִּים שְׁעֲלֵיהֶם, מִיַּד יַחֲדָשׁ הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַשְּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, שֶׁיִּמְחוּ בְּגִלְלֵי הַמְּמַנִּים הָרַעִים הַלְלוּ. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב כִּי כֹאֲשֶׁר הַשְּׁמַיִם הִתְחַדְּשׁוּ וְהָאָרֶץ הִתְחַדְּשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה וְגוֹמֵר, וְהַכֹּל כַּדִּי שֶׁלֹּא יִכְלוּ מַעֲשֵׂי יְדָיו, שֶׁהֵם הַנִּשְׁמוֹת וְהַגּוֹפּוֹת שֶׁנֶּאֱבָדוּ מִשְׁנֵי הָעוֹלָמוֹת, וְאֵלּוּ הַעֲשִׂירִים שֶׁבְּגִלוֹת, בְּגִלְלֵי שֶׁהָעוֹלָם הַזֶּה הוּא שְׁלֵהֶם.

אֲבָל הַעֲנִיִּים שֶׁהֵם צְדִיקִים, הַטּוֹב שְׁלֵהֶם לְאוֹתָם הָעוֹלָמוֹת הַטּוֹכִים, שֶׁבָּהֶם נִבְרָאוּ שְׁתֵּי תוֹרוֹת, תּוֹרַת שְׁבֻכְתָּב וְתּוֹרַת שְׁבַעַל פֶּה, שֶׁשְׁכָרָם שֵׁם, וּבִשְׁבִיל שְׁלֵמֻטָּה שֶׁל אָרֶץ הַחַיִּים, שֵׁם הַגּוֹפּוֹת לְנִשְׁמוֹת קְדוֹשׁוֹת שֶׁנִּבְרָאוּ בְּשֵׁם יְהוָה, וְהַגּוֹיף שֶׁל מִשָּׁה, שֶׁנֶּאֱמַר בּוֹ לֹא כִהְתָּה עֵינֹו וְלֹא נָס לַיַּחַדָּה, מִשֵּׁם הָיָה, וּבִשְׁבִילֹו הוּא הָיָה מְבַקֵּשׁ רַחֲמִים שֶׁלֹּא יָמוּת וַיֵּצֵא מִמֶּנּוּ, וְלֹא עַל הַגּוֹיף שֶׁל הָעוֹלָם הַזֶּה שֶׁנִּקְרָא

עַל מַה תִּקְוֶה נֶפֶשׁ לְתַחֲיַת הַמֵּתִים, דְּהָא וַדַּאי גּוֹפָא אֲתַאֲבִיד, וְאֲתַמַּר דְּאֲתַאֲבִיד מִתְרִין עֲלָמִין, וְהָא נְחִית לְנִשְׁיָהּ דְתַמָּן אֲתַנְשִׂי לְדָרֵי דְרִין, אִם כֵּן כַּמָּה קְבָרִין לְמַגְנָא.

אֲלֵא וַדַּאי קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לֹא יִשְׁנֵי עוֹבְדֵי יְדוּי, דְּוַדַּאי עֲלָמָא דִּין וְעֲלָמָא דְאֲתִי דְאִינוּן וְעֲלָמָא דְאִינוּן, וְעֲלֵייהוּ אָמַר דָּוִד (תהלים קטו טז) הַשְּׁמַיִם שְׁמַיִם לַיהוָה, אֲרַעָא אֲתַהַלֵּךְ לִפְנֵי יְהוָה בְּאַרְצוֹת הַחַיִּים (שם קטו טז), עֲלֵייהוּ אֲתַמַּר עֲלָמָא דִּין וְעֲלָמָא דְאֲתִי בְשֵׁמָא דִּיהוָה, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (שם צו יא) יִשְׁמְחוּ הַשְּׁמַיִם וְתִגַּל הָאָרֶץ, אִימְתִי בְּזִמְנָא דְאֲתַמַּר לְגַבֵּי שְׁמַיִם וְהָאָרֶץ דְסַמְא"ל וְנִחַשׁ, כִּי שְׁמַיִם כַּעֲשֵׂן נִמְלָחוּ וְהָאָרֶץ כַּבְּגַד תִּבְלָה (ישעיה נא ו), וְלִכְתַּר דִּימְחִי לֹון וְיִשְׁעִי לְאֵלִין מִמֶּנּוּ דְעֲלֵייהוּ, מִיַּד יַחֲדָשׁ לֹון קוּדְשָׁא בְרִיךְ הוּא לְשְׁמַיָא וְאַרְעָא, דִּיתְמַחוּן בְּגִין אֵלִין מִמֶּנּוּ בִישִׁין, הַדָּא הוּא דְכְּתִיב (שם סו כב) כִּי כֹאֲשֶׁר הַשְּׁמַיִם הִתְחַדְּשׁוּ וְהָאָרֶץ הִתְחַדְּשָׁה אֲשֶׁר אֲנִי עֹשֶׂה וְגוֹמֵר, וְכֹלָא בְּגִין דְלֹא יִשְׁתַּצוּן עוֹבְדֵי יְדוּי, דְאִינוּן נִשְׁמַתִּין וְגוֹפִין דְאֲתַאֲבִידוּ מִתְרִין עֲלָמִין, וְאֵלִין עֲתִירִין דְבְּגִלְוֵתָא, בְּגִין דְהָאִי עֲלָמָא אִיהוּ דְלַהוּן.

אֲבָל מִסְפְּנֵי דְאִינוּן צְדִיקָא, טוֹבָא דְלַהוּן לְאִינוּן עֲלָמִין טְבִין, דִּי בַהוּן אֲתַבְרִיאוּ תְרֵי תוֹרוֹת אוֹרִייתָא דְבְּכְתָב וְאוֹרִייתָא דְבַעַל פֶּה, דְאֲגָרָא דְלַהוּן תַּמָּן וּבְגִין דְלַתְתָּא דְאָרֶץ הַחַיִּים, תַּמָּן גּוֹפִין לְנִשְׁמַתִּין קְדִישִׁין דְאֲתַבְרִיאוּ בְשֵׁמָא דִּיהוָה, וְגוֹפָא דְמִשָּׁה דְאֲתַמַּר בֵּיהּ (דברים לד ז) לֹא כִהְתָּה עֵינֹו וְלֹא נָס לַיַּחַדָּה מִתַּמָּן הָיָה, וּבְגִינֵיהּ הָיָה אִיהוּ בְעָא רַחֲמֵי דְלֹא יָמוּת וַיִּפּוּק מִנֵּיהּ, וְלֹא עַל גּוֹפָא